

Meerjarenbeleidsplan 2017- 2020

Jeanine Deckers

“De bibliotheek is een voortdurend veranderd concept. Door de geschiedenis heen zijn er steeds weer vormen verschenen en verdwenen, maar in iedere periode zijn terugkerende thema’s. De fraaiste bibliotheken herbergen niet zozeer boeken als wel kennis, creativiteit en beschouwing: ze belichamen het hoogste wat de mensheid kan bereiken.”¹
James Campbell

---

¹ De bibliotheek : hoogtepunten uit de wereldgeschiedenis, James Campbell en Will Pryce. Bussum, Thoth, 2013, p. 35.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Inleiding	5
2. De omgeving: wat is het speelveld?	5
3. Visie en missie	8
4. Wat gaan we doen?	10
5. Welke gevolgen heeft dat?	12
Samenvatting	14

Voorwoord

Het jaar 2017 wordt een jubileumjaar voor de Bibliotheek Bibliorura. We vieren dit jaar dat honderd jaar geleden een van de voorlopers van onze bibliotheek werd gesticht. Het doel van de 'Rooms-Katholieke Openbare Leeszaal' die in 1917 werd opgericht was 'overeenkomstig de Rooms-Katholieke beginselen, de verstandelijke ontwikkeling te bevorderen onder de inwoners van Roermond en omstreken'².

Sinds 1917 is er veel veranderd, in de samenleving en op het gebied van informatievoorziening, maar in grote lijnen is het doel van onze bibliotheek gelijk gebleven, al hebben we de Rooms-katholieke beginselen losgelaten en spreken we niet meer over het bevorderen van "de verstandelijke ontwikkeling" van mensen. Het uitgangspunt is niet veranderd: ons doel is nog steeds om inwoners van Roermond en omstreken de mogelijkheden te bieden om zichzelf te ontwikkelen.

In de komende beleidsperiode bouwen we verder aan de lijn en aan het beleid zoals dat in de voorgaande beleidsperiodes is ingezet en gaan we nieuwe accenten leggen. Wij zijn nog steeds hét centrum voor leesbevordering in de regio en we blijven ons met vereende krachten inzetten om laaggeletterdheid te voorkomen en te bestrijden en er voor te zorgen dat de inwoners van Roermond en Roerdalen zich zo breed mogelijk kunnen ontwikkelen.

We zijn een kleine organisatie met veel ambities. Met 15 fte is onze bibliotheek 7 dagen per week geopend en zijn we aanwezig op bijna alle basisscholen in ons werkgebied. Dat zorgt er voor dat we duidelijke keuzes moeten maken om onze ambities te kunnen realiseren.

Binnen het gegeven van een wettelijke opdracht vanuit de Rijksoverheid en de afspraken met onze opdracht gevende gemeentes ontwikkelen wij onze eigen visie op bibliotheekwerk. Een visie die niet in steen gebeiteld is maar die gaandeweg de beleidsperiode kan worden bijgesteld en aangescherpt als de omstandigheden daar om vragen.

Jeanine Deckers
Directeur – bestuurder Bibliotheek Bibliorura

---

² *100 jaar Bibliotheek Roermond : Katholieke bevoogding groeit uit tot informatiedeler Bibliorura*, door Luc Wolters. Roermond, Spiegel van Roermond, 2016, p. 22.

1. Inleiding

De openbare bibliotheekbranche is de afgelopen jaren in rap tempo veranderd en ook Bibliotheek Bibliorura is met zijn tijd meegegaan. In voorgaande beleidsperiodes is besloten tot het opzetten van een doorgaande leeslijn. Door radicaal te kiezen voor de Bibliotheek op School (dBoS) op alle scholen is een duidelijke keuze gemaakt, namelijk de keuze om op locatie actief te zijn, om het publiek op te zoeken en in te spelen op de vraag.

Meerjarenbeleidsplan 2012 – 2016

In de vorige beleidsperiode (2012 – 2016) lag de nadruk sterk op leesbevordering. Vanuit de kernfuncties zoals die landelijk door de branche waren vastgesteld is hard gewerkt aan het opzetten van een doorgaande leeslijn voor het basisonderwijs die voor een groot deel volgens planning is gerealiseerd.

Vanuit de kernfunctie *De bibliotheek als centrum voor leesbevordering* is ingezet op het implementeren van de Bibliotheek op School op alle scholen. Dit is inmiddels gelukt op bijna alle scholen voor primair onderwijs in het werkgebied. De groep kinderen in de voorschoolse periode wordt in Roermond bereikt via Boekstart, gericht op het stimuleren van lezen met baby's en peuters en er is een project waarin wordt samengewerkt met peuterspeelzalen. Er is dus al een aanzet tot een doorgaande leeslijn voor de leeftijdsgroep 0 – 12 jaar. Het voortgezet onderwijs bleek iets lastiger te motiveren, daar wordt nog aan gewerkt.

Via de Bibliotheek op School bereiken we inmiddels bijna alle kinderen van 4 tot 12 jaar.

Vanuit de kernfunctie *De bibliotheek als centrum voor educatie en informatie* is in het productenaanbod aan het onderwijs een aantal mediawijsheidsprojecten opgenomen voor het primair onderwijs.

Daarnaast loopt vanaf 2015 het project Collectiebeheer 3.0, het doel daarvan is om de collectie op een aantrekkelijke manier onder de aandacht te brengen. Een deelproject hiervan is het Content Curation project, waarin Social Media worden ingezet om inhoud toe te voegen aan zowel de collectie als de communicatiekanalen van de bibliotheek.

Om aan deze kernfuncties te kunnen voldoen is er de afgelopen periode een ingrijpende reorganisatie uitgevoerd. Deze maakte onder andere mogelijk dat er nieuwe, pedagogisch geschoolde, medewerkers konden worden aangesteld in de functie van leesconsulent. Hiermee hebben wij een kwalitatief hoogstaand aanbod aan het onderwijs. Daarnaast is er ook tijd en aandacht besteed aan het scholen van de andere medewerkers van de bibliotheek zodat zij zich verder kunnen ontwikkelen.

Samengevat:

Het doel uit het voorgaande Meerjarenbeleidsplan om dBoS op alle scholen in het werkgebied te implementeren is behaald. Daarmee is het begin van een doorgaande leeslijn gemaakt.

2. De omgeving: wat is het speelveld?

De openbare bibliotheekbranche heeft een hectische tijd achter de rug: grote maatschappelijke en technologische veranderingen zorgden voor dalende aantallen leden. Mensen maken minder tijd om te lezen en zijn meer online. Daarnaast is het met de leesvaardigheid in Nederland slecht gesteld: 12 % van de Nederlandse bevolking kan slecht of niet lezen. Volgens onderzoek van de Stichting Lezen & Schrijven³ is dit in Roermond zelfs bijna 15% en in de gemeente Roerdalen 5-8 %. In 2011 verliet meer dan een kwart van de basisschoolleerlingen in Nederland de school met een

---

³ Regionale spreiding van geletterdheid in Nederland, Amsterdam, Stichting Lezen & Schrijven, mei 2016.

leesachterstand van 2 jaar of meer. Dat betekent dat een kind in groep 8 leest op het niveau van groep 6. Deze kinderen beginnen dus met een achterstand aan het voortgezet onderwijs en lopen deze achterstand nauwelijks meer in. Ze zijn hierdoor minder dan wenselijk in staat om te participeren in de maatschappij. Burgers die niet goed kunnen lezen vinden zelf hun weg naar de bibliotheek niet, het is een doelgroep die actief opgezocht moet worden op plekken waar ze wél komen, in bijvoorbeeld buurt- of dorpshuizen. Leesbevordering en diensten van de bibliotheek (zoals activiteiten en digitale diensten) moeten daar worden aangeboden en/of uitgevoerd. Een goed voorbeeld van het succes van deze methode is de Bibliotheek op School, daar is het bereik van de doelgroep basisschoolleerlingen toegenomen van 50% via de bibliotheeklocaties van Bibliorura in het verleden naar 95% via de Bibliotheek op School.

Commissie Cohen

In opdracht van de branchevereniging Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) heeft de commissie Cohen in 2014 een aanzet voor een toekomststrategie geformuleerd. De commissie schetst in haar rapport *Bibliotheek van de toekomst*⁴ de ontwikkelingen in de samenleving en formuleert een opdracht voor de bibliotheek in 2025. Kort samengevat is deze opdracht het stimuleren, ondersteunen, faciliteren en toerusten van burgers om mee te kunnen doen in en bij te kunnen dragen aan de moderne participatie- en kennissamenleving.

De commissie Cohen formuleert de opdracht voor 2025 in vijf punten:

1. Lezen is de basis.
De primaire taak van de bibliotheek begint bij geletterdheid in brede zin. Het is de basis voor het verwerven van kennis en stimuleert verbeeldingskracht en creativiteit.
2. Stimulerende leeromgeving.
Voor mensen die het formele onderwijs hebben verlaten en zich in de loop van hun leven verder willen ontwikkelen, is de bibliotheek een plaats voor persoonlijke ontwikkeling.
3. Toegang tot informatie.
Naast lezen is ICT-geletterdheid een basisvaardigheid voor deelname aan de samenleving en het kunnen verwerven en uitwisselen van kennis.
4. Dynamische ontmoetingsplek.
In een samenleving die individualiseert, biedt de bibliotheek bij uitstek een plaats voor ontmoeting. In stad, wijk en dorp. Bouwen aan kennis kan niet zonder sociaal-culturele plaatsen van samenkomst.
5. Link met de lokale gemeenschap.
De fysieke plek zorgt voor de lokale inbedding van de bibliotheek. Alleen al door er te zijn voor alle inwoners, leden en niet-leden van een gemeenschap; te voorzien in een plek waar zij elkaar kunnen ontmoeten en zich onderdeel kunnen voelen van die gemeenschap.

De commissie concludeert dat de openbare bibliotheek zich vanaf haar oorsprong heeft gericht op de ontwikkeling en ontplooiing van individu en samenleving. Die basis blijft ook in 2025 onveranderd maar de bibliotheek moet zich in de toekomst meer richten op het tot stand brengen, stimuleren en faciliteren van waardevolle verbindingen. Volgens de commissie heeft de bibliotheek zich in 2025 ontwikkeld tot een moderne agora: een prettige en stimulerende omgeving om te leren, te lezen en letterlijk onder de mensen te zijn.

---

⁴ Bibliotheek van de toekomst: knooppunt voor kennis, contact en cultuur, Commissie Cohen, Den Haag, Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, 2014.

Bibliotheekwet

Sinds 1 januari 2015 is de nieuwe bibliotheekwet, de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)⁵, van kracht. Eén van de doelen van deze wet is het instellen van een landelijk netwerk van bibliotheekorganisaties. De bibliotheekwet formuleert vijf publieke waarden van waaruit de openbare bibliotheek als publieke voorziening moet functioneren:

1. Betrouwbaarheid
2. Onafhankelijkheid
3. Authenticiteit
4. Pluriformiteit
5. Toegankelijkheid

In de bibliotheekwet zijn vijf kernfuncties voor de openbare bibliotheek geformuleerd:

1. het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
4. het organiseren van ontmoeting en debat;
5. het laten kennis maken met kunst en cultuur.

Elke bibliotheekorganisatie, dus ook de Bibliotheek Bibliorura, is vanuit de wet verplicht deze vijf kernfuncties uit te voeren omdat ze “bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van het algemeen publiek en aan de verbetering van maatschappelijke kansen”.

Verantwoordelijkheden overheden binnen het stelsel

De gemeente is verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk, de provincie voor de ondersteuning daarvan en het Rijk is verantwoordelijk voor het stelsel als geheel en voor de digitale bibliotheek. De drie overheden zijn vervolgens gezamenlijk verantwoordelijk voor het gehele bibliotheeknetwerk en bevorderen dat de openbare bibliotheekvoorzieningen voldoen aan de verplichting om deel te nemen aan het gehele netwerk.

Het netwerk van bibliotheken

De Bibliotheek Bibliorura is in de zin van de bibliotheekwet deelnemer aan het landelijk netwerk. Het belang hiervan voor de burgers in onze gemeenten is dat zij hierdoor gebruik kunnen maken van alle landelijke en provinciaal ontwikkelde diensten en producten zoals de landelijke digitale bibliotheek voor het lenen van e-books en het raadplegen van landelijk ingekochte databestanden. Daarnaast kan de Bibliotheek Bibliorura als deelnemer in het landelijk netwerk meedoen met collectieve campagnes, zoals BoekStart, de Boekenweek, Kinderboekenweek en De Nationale Voorleesdagen.

De gemeentes als partner

Bibliotheek Bibliorura verzorgt het bibliotheekwerk in de gemeente Roermond en Roerdalen. Met deze gemeentes worden elk afzonderlijk afspraken gemaakt over de dienstverlening van de bibliotheek.

In de gemeente Roermond sluiten we aan bij de toekomstvisie van de stad zoals die in december 2016 is vastgesteld.⁶ In deze *Toekomstvisie Roermond 2030* constateert de gemeente dat de samenleving is getransformeerd van een hiërarchisch georganiseerde samenleving naar een netwerksamenleving. Zij schetst een beeld voor de toekomst met daarin drie rode draden: ontmoeten, verbinden en samenwerken. Deze rode draden komen steeds terug binnen de vijf

---

⁵ Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Stb. 2014, 470)

⁶ Toekomstvisie Roermond 2030 : Roermond ontmoet, verbindt en werkt samen. Definitief concept 1 november 2016.

thema's die de gemeente voor 2030 belangrijk vindt. Deze thema's zijn: Jeugd, Ouderen, Zorg, Economie en de Historische binnenstad.

Wij zien vooral raakvlakken voor ons beleid bij de volgende thema's:

- Jeugd: "Voor de toekomst van Roermond is het belangrijk dat kinderen en jongeren zich – ongeacht afkomst of opleidingsniveau- optimaal kunnen ontwikkelen. Dat ze worden gestimuleerd en uitgedaagd om uit te groeien tot zelfredzame en ondernemende individuen"
- Ouderen: "Verbindingen in de samenleving tussen verschillende generaties zorgen ervoor dat jongeren leren van ouderen en daarmee leren ouderen natuurlijk ook van jongeren"
- Zorg: "Mensen worden gestimuleerd zo veel mogelijk actief mee te doen aan de samenleving".

Wat betreft de vijf kernfuncties uit de bibliotheekwet legt de gemeente Roermond graag de nadruk op de punten 1 tot en met 3 en minder op de thema's Ontmoeting & debat en Kunst & cultuur om overlap met andere partijen en activiteiten binnen de gemeente te voorkomen.

Voor de gemeente Roerdalen gaan we daarbij de komende vier jaar uit van het aanbod dat wij hebben gedaan in het kader van het aanbestedingstraject dat de gemeente in 2016 heeft uitgeschreven.⁷ Dit aanbod is gebaseerd op de vraag zoals die beschreven is in de kadernotitie *Uitvoering bibliotheekwerk gemeente Roerdalen 2017 – 2020*. De gemeente formuleerde in deze notitie speerpunten en resultaten waarbij de nadruk sterk ligt op programmering en het versterken van de sociale functie door de bibliotheek, voor verschillende doelgroepen. Daarom is de kern van ons aanbod in Roerdalen de doorgaande leeslijn voor alle inwoners, ongeacht hun leeftijd. We zetten het werk van de leesconsulenten op alle basisscholen in de gemeente voort zoals we dat in de afgelopen jaren al hebben gedaan en we breiden het uit met een aanbod voor de leeftijd 0 tot 4 jaar en de ouders van kinderen van 0 tot 12 jaar.

De gemeente kent een relatief groot aantal inwoners met een laag inkomen en beperkte participatiemogelijkheden. De praktijk van de afgelopen jaren heeft uitgewezen dat deze groep uit zichzelf geen gebruik maakt van een bibliotheekvoorziening. Daarom is het servicepunt in de gemeente gesloten en gaan we de inwoners opzoeken en activeren door middel van activiteiten en vooral ontmoeting daar waar ze wèl komen. We zoeken de samenwerking met de bestaande vrijwilligersbibliotheken en andere maatschappelijke organisaties binnen de gemeente om zo dicht mogelijk in de haarvaten van de gemeenschap te komen.

Samengevat:

Bij het vaststellen van het beleid voor de toekomst houden we rekening met de functies zoals die in de wet zijn omschreven en met de afspraken die wij met de gemeentes gemaakt hebben. We nemen onze verantwoordelijkheid binnen het landelijke stelsel van openbare bibliotheken.

3. Visie, missie en prioriteiten

Binnen de hierboven geschetste ontwikkelingen bouwen wij voort op het beleid zoals dat in de vorige beleidsperiode is ingezet: wij bevorderen het lezen en bieden toegang tot informatie. De nadruk lag de afgelopen jaren op de preventie van laaggeletterdheid: door middel van de Bibliotheek op School zorgen we er voor dat zo min mogelijk kinderen met een leesachterstand het basisonderwijs verlaten. Via het programma Boekstart worden ouders gestimuleerd om hun kinderen voor te lezen en zo te voorkomen dat kinderen een taalachterstand oplopen voordat ze naar school gaan.

In de komende beleidsperiode zetten we deze lijn voort en gaan we naast deze preventie van laaggeletterdheid ook verkennen welke rol wij kunnen spelen bij het bestrijden er van. Ons doel is

---

⁷ Inschrijving subsidieaanvraag bibliotheekwerk Roerdalen 2017-2020, Bibliotheek Bibliorura, 2016.

om een doorgaande leeslijn voor alle inwoners te bouwen, dus voor lezers van alle leeftijden. Dit doen we omdat goed kunnen lezen onmisbaar is om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij. Vandaar ons motto: *Wij geloven in gelijke kansen. Goed kunnen lezen draagt hieraan bij.*

Als we de verschillende doelgroepen van de bibliotheek in chronologische volgorde in één lijn, een doorgaande leeslijn, achter elkaar zetten ziet dat er als volgt uit:

baby's → peuters → primair onderwijs → voortgezet onderwijs → volwassenen

Een doorgaande leeslijn heeft dus iets te bieden voor al deze groepen. We hebben inmiddels een sterk aanbod voor het primair onderwijs en er wordt gewerkt aan een aanbod voor baby's en peuters. De komende periode gaan we ons richten op een aanbod voor het voortgezet onderwijs en volwassenen, terwijl we het bestaande aanbod voor de jongere groepen blijven doorontwikkelen.

Deze doorgaande leeslijn moet leiden tot meer leesplezier bij kinderen en jongeren. Kinderen die plezier hebben in lezen, lezen meer en gaan doordat zij meer lezen sneller vooruit in technisch en begrijpend lezen. De doorgaande leeslijn moet mensen ook verleiden tot het blijven lezen op volwassen leeftijd. Want lezen is een vaardigheid die voortdurend getraind moet worden. Een goede beheersing van de Nederlandse taal is onmisbaar om je staande te houden in de maatschappij. Gemiddeld is 12% van de Nederlanders tussen 16 en 65 jaar laaggeletterd, in Roermond is dat percentage zelfs meer dan 15%. Mensen die laaggeletterd zijn kunnen onvoldoende lezen en schrijven om volwaardig deel te kunnen nemen aan onze informatiemaatschappij. Behalve een goede taalbeheersing zorgt ook het ontbreken van digitale vaardigheden voor een achterstand, zowel op sociaal als op economisch en maatschappelijk vlak. Onze activiteiten binnen de leeslijn voor volwassenen zullen tweeledig zijn: enerzijds het helpen van volwassenen met een achterstand (in taal of informatievaardigheden) en anderzijds het mogelijk maken dat individuen zich zelf kunnen ontwikkelen.

De accenten die wij leggen bij het opzetten van de doorgaande leeslijn sluiten aan bij de prioriteiten die gesteld worden in het rapport *Gezamenlijke innovatieagenda netwerk openbare bibliotheekvoorziening* van de Koninklijke Bibliotheek.⁸ Die zijn samen te vatten als:

- Jeugd en onderwijs
- Participatie en zelfredzaamheid
- Persoonlijke ontwikkeling

Een fysieke collectie die inspeelt op deze doorgaande leeslijn en mensen verleidt tot lezen is daarbij van groot belang. De collectie moet niet alleen actueel zijn maar moet mensen ook kunnen verrassen. Van even groot belang is de inzet van gekwalificeerde medewerkers, die kunnen "verleiden" en enthousiasmeren. Dit betekent ook dat het niet voldoende is om een vraag met alleen de juiste informatie te beantwoorden. Proactief zal juist die niet uitgesproken wens van de klant achterhaald en vervuld moeten worden.

Hiermee is een algemene beleidslijn – de visie van de bibliotheek – geformuleerd. Dit is te vertalen in het hoofddoel: de Bibliotheek Bibliorura als centrum voor leesbevordering in de regio.

Missie: *De Bibliotheek Bibliorura is de schakel tussen lezen en educatie. Hiermee vormt zij het fundament voor de burger, om volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij.*

---

⁸ Gezamenlijke innovatieagenda 2016-2018, Den Haag, Koninklijke Bibliotheek, 2016.

Verbinding en Zichtbaarheid

In de Beleidsnotitie 2016⁹ is gesteld dat de komende jaren extra aandacht zal worden besteed aan de thema's Verbinding en Zichtbaarheid. Deze twee thema's worden een leidraad voor wat wij de komende jaren gaan doen, zij lopen als een rode draad door alles heen.

Verbinding is het belangrijkste thema: wij verbinden mensen onderling en we gaan mensen en informatie met elkaar verbinden. Dat doen we in onze bibliotheek en op locatie, in samenwerking met andere partijen: met scholen, peuterspeelzalen, vrijwilligersinitiatieven, welzijnswerk, culturele instellingen en andere organisaties.

Het thema zichtbaarheid is daaraan ondersteunend: we gaan de komende jaren duidelijker laten zien wat we allemaal al doen en dat actiever uit dragen. Daarnaast werken we aan de fysieke zichtbaarheid van ons gebouw. In samenwerking met het Historiehuis gaan we het gebouw beter zichtbaar maken in de Neerstraat.

Samengevat: we blijven werken aan een doorgaande leeslijn. Doel van de doorgaande leeslijn blijft de preventie en het bestrijden van laaggeletterdheid. Belangrijke thema's daarbij zijn verbinding en zichtbaarheid.

4. Wat gaan we doen?

Voor de meeste mensen is het lenen van een boek nog altijd de belangrijkste reden voor het bezoeken van de bibliotheek. Daarom blijven wij ons inzetten voor een goede collectie en ruime openingstijden zodat we zoveel mensen als mogelijk is iets te bieden hebben.

We streven naar:

- een stijging van het aantal bezoekers en gebruikers van de (diensten van) de bibliotheek
- een stabilisering van het aantal uitleningen ten opzichte van voorgaande jaren.

Daarnaast gaan wij ons de komende beleidsperiode nog sterker inzetten voor het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid. We gaan dit doen door het organiseren van activiteiten voor de verschillende doelgroepen, niet alleen in de bibliotheek maar ook daarbuiten. Zoals we de doelgroep jeugd opzoeken op school met dBoS gaan we ook naar andere doelgroepen op locatie, zowel in Roerdalen als in Roermond. Alle inspanningen samen moeten leiden tot een doorgaande leeslijn voor alle inwoners.

In de afgelopen jaren heeft binnen Bibliorura de nadruk zeer sterk gelegen op het primair onderwijs, alle energie was nodig bij het opbouwen van dBoS. Daar zit nog steeds een groot deel van de formatie-uren in. Het opzetten en ontwikkelen van nieuwe activiteiten zal daarom in eerste instantie bescheiden worden opgepakt, alhoewel onze ambities daarin groot zijn. We starten met een aantal pilots, enerzijds omdat we beperkt in onze middelen zijn en anderzijds om er achter te komen of onze ideeën over een passend aanbod kloppen, om er achter te komen of wat wij bedacht hebben ook effectief is. Door klein te beginnen kunnen we een pilot eenvoudig bijsturen en aanpassen als dat nodig is.

Jeugd en onderwijs

Op dit moment bereiken we met dBoS bijna alle kinderen in de leeftijdscategorie 4 tot 12 jaar in het werkgebied. Omdat we de doorgaande leeslijn uit willen breiden gaan we in de komende beleidsperiode onze doelgroepen vergroten. Concreet betekent dat:

---

⁹ Beleidsnotitie 2016, Jeanine Deckers, Bibliorura, mei 2016.

- uitrollen van het programma Boekstart (voor 0 – 2 jaar) in alle kernen in Roerdalen
- doorontwikkelen pilots peuterspeelzalen (2 – 4 jaar) in Roermond en Roerdalen
- doorontwikkelen bestaande aanbod dBoS (4 – 12 jaar) in Roermond en Roerdalen
- opstarten pilot 12 – 16 jaar in samenwerking met minimaal een VMBO school in Roermond
- doorontwikkelen leesbevorderingsproject rondom de Reinaerttrofee (15 – 18 jaar) in samenwerking met een VO school in Roermond

We streven er naar om in 2020 voor alle kinderen van 0 – 18 jaar een aanbod te hebben, individueel of via het onderwijs. Ons aanbod is gericht op het bevorderen van leesplezier van kinderen en het vergroten van hun leesvaardigheid. Plezier in lezen zorgt er voor dat kinderen meer lezen en door meer te lezen worden ze beter in taal.

Daarnaast proberen we ook ouders te bereiken, vooral de ouders van de doelgroep 0 tot 12 jaar, om hen te overtuigen van het belang van (voor-)lezen. Want om zoveel mogelijk effect te hebben moeten kinderen niet alleen op school maar ook thuis worden gestimuleerd om te lezen.

Onze activiteiten op het gebied van jeugd en onderwijs zijn gericht op de preventie van laaggeletterdheid. Hiermee sluiten we aan bij het thema Jeugd uit de toekomstvisie van de gemeente Roermond en bij de vraag van de gemeente Roerdalen.

Participatie en zelfredzaamheid

Om volwaardig mee te kunnen doen in de huidige kennissamenleving is het belangrijk dat je de Nederlandse taal goed beheerst, dat je goed kunt lezen en schrijven, maar je moet ook over digitale vaardigheden beschikken. Daarom gaan wij de komende beleidsperiode inzetten op het versterken van burgers op deze gebieden. Eind 2016 zijn we, als proef, gestart met het organiseren van een maandelijks Taalcafé in de bibliotheek, in samenwerking met het Servicegilde Roermond. Vooralsnog lijkt dit Taalcafé aan een behoefte te voldoen: het stelt mensen in staat om de Nederlandse taal te oefenen en het zorgt voor verbinding tussen vrijwilligers en inburgeraars.

Concreet gaan wij op het gebied van participatie en zelfredzaamheid het volgende doen:

- Taalcafé organiseren in de bibliotheek, in samenwerking met het Servicegilde
- Taalpunt organiseren in Het Veld (Roermond), in samenwerking met Wel.kom en de basisschool De Zonnewijzer
- Cursussen Klik & Tik en/of Digisterker, in de bibliotheek en op locaties in de gemeente Roerdalen, in overleg met de vrijwilligersbibliotheken

Het doel van deze activiteiten is om achterstanden te verkleinen en de kansen van mensen te vergroten. Lezen blijft daarbij een belangrijk punt: om goed te kunnen lezen en schrijven moet je die vaardigheid blijven oefenen, ook als volwassene. Want wat je niet gebruikt verloor je. Daarom blijft leesbevordering ook bij volwassenen van belang.

Bij het organiseren van taalactiviteiten maken we gebruik van het aanbod en de expertise van de Stichting Lezen & Schrijven zodat we in lijn blijven met de landelijke ontwikkelingen. Onze activiteiten moeten het bestaande aanbod in de regio versterken en ondersteunen. Hiermee sluiten we aan bij het thema Zorg uit de toekomstvisie van de gemeente Roermond en bij de Kadernotitie van de gemeente Roerdalen.

Persoonlijke ontwikkeling

De bibliotheek staat voor een leven lang leren. Met de collectie als uitgangspunt gaan we activiteiten programmeren waarmee we mensen in staat stellen zichzelf te ontplooiën en zich te ontwikkelen. De bibliotheek moet de structuur en de randvoorwaarden bieden en actief bevorderen dat mensen zich zelf zorgvuldig (leren) informeren. In het licht van de huidige politieke en maatschappelijke gebeurtenissen is het echter ook belangrijk dat de bibliotheek een rol gaat spelen bij de duiding van informatie en in het stimuleren van de ontmoeting tussen verschillende bevolkingsgroepen en verschillende denkwijzen.

Concreet betekent het dat we:

- literaire en leesbevorderingsactiviteiten blijven organiseren die aansluiten bij de landelijke campagnes van de CPNB zoals de Boekenweek en Nederland Leest, zowel in Roerdalen als Roerdalen.
- activiteiten organiseren in Roerdalen, in overleg met de vrijwilligersbibliotheken in de verschillende kernen worden onderwerpen en locaties bepaald.
- een vervolg maken op het project Collectiebeheer 3.0 dat sinds 2015 in de bibliotheek loopt. Om werkelijk “toegang te bieden tot informatie” is het niet voldoende om een goede collectie te hebben, maar de bibliotheek moet mensen helpen om van informatie tot kennis en cultuur kunnen komen. Ze faciliteert en stimuleert dat leerproces. Wij baseren ons bij dit nieuwe project op de notitie ‘Via connectie naar collectie’.¹⁰

Het belangrijkste doel van deze activiteiten is om de verbinding te leggen. Verbinding tussen mensen en kunst en informatie en verbinding tussen mensen onderling. Hiermee sluiten we aan bij de thema’s ouderen en zorg van de gemeente Roermond en de kadernotitie van de gemeente Roerdalen.

Samengevat: bij het vormgeven van de doorgaande leeslijn is ons motto: Wij geloven in gelijke kansen. Goed kunnen lezen draagt hieraan bij. We gaan samen met maatschappelijke en culturele partners activiteiten organiseren op het gebied van: Jeugd en onderwijs, Participatie en zelfredzaamheid en Persoonlijke ontwikkeling. Ons streven is om in 2020 een programmering te hebben op het gebied van basisvaardigheden.

5. Welke gevolgen heeft dat?

De collectie

Omdat lezen de basis is, blijft het boek bij ons centraal staan. Met de aantekening dat we met “het boek” niet alleen het papieren boek bedoelen maar uiteraard ook al zijn digitale en audiovisuele verschijningsvormen en we voor het gemak daar de hele collectie, inclusief digitale bestanden, onder scharen. Dat betekent dat we de “klassieke bibliotheek” niet als sluitpost van de organisatie zien maar als uitgangspunt.

Het rapport Cohen heeft het over “van collectie naar connectie”. Die uitdrukking wordt door veel bibliotheken in het land uitgelegd als: de boeken kunnen wel weg, die vervangen we door het organiseren van activiteiten. Wij denken dat dat een vergissing is. De collectie blijft te allen tijden de basis, het uitgangspunt van het werk. Programmering moet een aanvulling zijn op de collectie, bedoeld om de collectie onder de aandacht te brengen, te versterken en te ontsluiten.

Daarom starten we met een vervolg op het project Collectiebeheer 3.0. Daarin brengen we informatie en context op zo’n manier met elkaar in verband dat thema’s en onderwerpen verhelderd worden. De collectie fungeert daarbij als kennis- en inspiratiebron. Dit vraagt om een nieuwe, actievere benadering van het beheer van de collectie en om een andere manier van werken. Want er is mankracht nodig om een programmering op te zetten die context kan bieden. De uren die hiervoor nodig zijn maken we vrij door kritisch naar de huidige manier van collectioneren en collectiebeheer te kijken en door dit op een andere manier te organiseren. Wellicht kan het efficiënter of moeten we besluiten om bepaalde dingen niet meer te doen. We zullen prioriteiten moeten stellen en keuzes moeten maken.

---

¹⁰ Via connectie naar collectie, het Ministerie van Verbeelding, in opdracht van Cubiss. November 2016.

De medewerkers

Dat betekent niet dat we de komende periode alleen maar oog voor de collectie hebben. Integendeel. Als we de collectie actief onder de aandacht willen brengen hebben we daar deskundige medewerkers voor nodig. Medewerkers met veel kennis over de collectie, die er deskundig advies over kunnen geven en een programmering kunnen maken die de collectie versterkt. Daarom zijn onze medewerkers ons belangrijkste “bezit”. Zij zijn degenen die ervoor zorgen dat de collectie en daarmee de bibliotheek tot leven komt.

Om het belang van de medewerkers duidelijk te maken gebruik ik graag een voorbeeld van de Amerikaanse hoogleraar David Lankes¹¹:

Hoe noem je een gebouw vol boeken? Een magazijn.

Hoe noem je een lege kamer met daarin een bibliothecaris? Een bibliotheek. Want die bibliothecaris zorgt er wel voor dat die boeken er komen als dat nodig is.

Een bibliotheek bestaat dus bij de gratie van goede bibliothecarissen. De bibliotheekmedewerker van de toekomst moet actief zijn, kan niet meer volstaan met het aanwijzen waar de boeken staan maar zal in sommige gevallen mensen actief moeten ondersteunen. Dat gaat verder dan alleen helpen met het downloaden van een e-book of het uitprinten van een treinkaartje. We hebben daar medewerkers voor nodig met inhoudelijke kennis en met voldoende sociale en didactische vaardigheden om bezoekers te helpen. De komende beleidsperiode gaan we er voor zorgen dat het personeel van de bibliotheek Bibliorura voldoende wordt toegerust om die nieuwe rol van de bibliotheek zoals wij die voor ons zien in te vullen.

De medewerkers krijgen naast hun taak in de front-office een nieuwe rol: hetzij in de programmering, hetzij in het geven van instructies of het organiseren van cursussen of activiteiten. Digitale vaardigheden, collectiekennis en flexibele inzetbaarheid zijn daarbij belangrijk.

Samengevat: de komende vier jaar gaan we werken aan een nieuwe manier van collectievorming en –beheer. Onze medewerkers gaan actief collectie en publiek samenbrengen en krijgen daarmee deels een nieuwe rol. Hiervoor is scholing op diverse terreinen noodzakelijk.

---

¹¹ R. David Lankes is Hoogleraar “New Librarianship” aan de Syracuse University, New York.

Samenvatting

In de beleidsperiode 2017 – 2020 bouwen we voort op het beleid dat in de vorige periode is ingezet, wij zien de bibliotheek Bibliorura als centrum voor leesbevordering in de regio. We houden vast aan de missie uit de voorgaande beleidsperiode: *De Bibliotheek Bibliorura is de schakel tussen lezen en educatie. Hiermee vormt zij het fundament voor de burger, om volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij.*

Ons belangrijkste doel is het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid. Dit doen we door het aanbieden van een doorgaande leeslijn voor alle leeftijden. We bereiken inmiddels 95% van alle kinderen in de basisschoolleeftijd, nu is het tijd om de doorgaande leeslijn uit te breiden. We gaan een aanbod voor de leeftijd van 0 tot 4 jaar en voor middelbare scholieren en volwassenen ontwikkelen.

Een belangrijk thema voor de komende beleidsperiode is verbinding: we willen mensen onderling verbinden en we willen mensen en informatie met elkaar verbinden.

Bij het vormgeven van de doorgaande leeslijn is ons motto: Wij geloven in gelijke kansen. Goed kunnen lezen draagt hieraan bij. We gaan een programmering opstellen en we gaan samen met maatschappelijke en culturele partners activiteiten organiseren op het gebied van:

- Jeugd en onderwijs
- Participatie en zelfredzaamheid
- Persoonlijke ontwikkeling

Belangrijke thema's in de programmering zijn verbinding en zichtbaarheid.

Om dit te kunnen doen is het van belang dat we op een nieuwe manier om gaan met collectievorming en –beheer. Alleen een collectie zo aantrekkelijk mogelijk aanbieden is niet meer in alle gevallen genoeg, mensen moeten van informatie tot kennis kunnen komen en de bibliotheek moet daarvoor de voorwaarden scheppen. De medewerkers gaan actief collectie en publiek samenbrengen en krijgen daarmee deels een nieuwe rol. Hiervoor is scholing op diverse terreinen noodzakelijk.